

геометричними фігурами: не за допомогою спостережень, виготовлення з паперу і креслення, а повідомляючи формальне означення, тобто лише словесним способом.

Таким чином, сучасний шкільний курс математики має великі розвиваючі можливості завдяки своїй цілісності й логічній послідовності. Ще К. Д. Ушинський писав: зробити серйозне заняття для дитини цікавим – ось завдання початкового навчання. Кожна здорова дитина потребує діяльності і до того ж серйозної діяльності. З перших же уроків привчайте дитину полюбити свої обов'язки й знаходити приємність в їх виконанні». Мета вивчення елементів геометрії буде досягнута, якщо на кінець навчання в початковій школі учні будуть: орієнтуватися в основних напрямках положення і руху на площині і в просторі; знати найпростіші геометричні форми, пізнавати і знаходити їх у навколишньому середовищі; знати назви основних елементів фігур і деяких тіл, уміти їх показати і полічити; знати, якими поверхнями

обмежена просторова форма простіших многогранників; вміти вимірювати довжину відрізків і креслити відрізки заданої довжини, знаходити довжину ламаної і периметр многокутника, будувати многокутники, обчислювати площу прямокутника і квадрата, користуватися буквеними позначеннями [1, с. 29] .

Тому велике значення у формування геометричних компетенцій при вивченні математики у початковій школі має праця педагога і вміння залучити до неї учнів задля досягнення позитивних результатів навчання.

Список використаних джерел

1. Ковальчук В. Ю. Методика викладання математики. Методика вивчення дробів, величин, алгебраїчного та геометричного матеріалу у початковій школі / В. Ковальчук, О. Шаран, О. Жигайло – Дрогобич: РВВ ДДПУ, 2016. – 98 с.
2. Черновецька Г. Робота з геометричним матеріалом у системі розвивального навчання/Г. Черновецька // Початкова школа. – 2015. – №2. – С. 18 – 22

УДК 373.31

ЛЕШАНИЧ В. І.
ЛАВРЕНОВА М.В.
Мукачівський державний університет, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Стрімкі соціальні реформикардинально змінили освітню ситуацію на Україні. У зв'язку з цим гостро постало завдання – створення нової концепції освіти, яка відбивала б як інтереси суспільства, так й інтереси кожної людини. Переосмислення пріоритетів навчання, ролі учня як суб'єкта навчально-виховного процесу, а також суспільні зміни, обумовлюють нетрадиційні підходи до вирішення багатьох освітніх проблем [6]. Пошуки шляхів удосконалення системи освіти в початковій школі привели до відродження такого методичного явища як інтеграція навчання, яке поступово переходить сьогодні з дискусії в практику. Проблему інтеграції змісту освіти розглядали науковці ще за часів Я. Коменського, але систематичне дослідження її почалося тільки в другій половині ХХ століття.

Психолого-дидактичні основи процесу інтеграції в системі шкільного навчання, сутність інтеграції, її форми і види розкриті в працях Н. Бібік, О. Біляєва,

Л. Варзацької, С. Вашуленка, Л. Виготського, С. Гончаренка, В. Давидова, Т. Донченко, С. Загв'язінського, В. Зінченка, Р. Ільченко, Е. Носенко, В. Паламарук, О. Савченко, В. Тименка, С. Якименка та інші.

Актуальність ідеї інтегрованого навчання в тому, що вона є оптимальною для сучасного етапу розвитку національної школи, адже на даному етапі є ускладнення змісту освіти, зростання обсягу необхідної інформації та зменшення часу, відведеного для її засвоєння[4].

Для впровадження інтегрованого навчання у початковій школі, на думку М. Вашуленка, існують об'єктивні причини і передумови, зокрема: необхідність усунути перевантаження дітей; скоротити кількість навчальних годин протягом тижня і вилучені години віддати для предметів розвивально-виховного циклу; інтегрований курс у початкових класах може без додаткових витрат вести сам класовод, оскільки йому доводиться навчати школярів цих предметів у традиційній ізоляції (на відміну від старших класів, де інтеграція курсів вимагає переучування вчителя, наповнення його знаннями з іншого предмета, що інтегрують з тим, який викладає) [2].

Вчені виділяють такі способи інтеграції змісту початкового навчання: інтегровані курси; інтегровані підручники; інтегровані завдання; інтегровані уроки.

Інтеграція в навчально-виховному процесі може бути різною – повною і частковою, за змістом і способом пізнавальної діяльності. Повна інтеграція об'єднує в одному курсі різні навчальні предмети. Повна інтеграція, зауважує О. Біляєв, дає змогу нівелювати деякі недоліки предметної системи навчання, якими є розрізнення і фрагментарність викладу, та залучити потрібні відомості з суміжних предметів, що сприяє різнобічному і цілісному засвоєнню знань [1, С.62]. Часткова – це інтеграція, сутність якої вимагає поєднання змістового матеріалу з різних предметів, становить основу побудови інтегрованих уроків. О.Савченко розрізняє інтеграцію за змістом, в якому використовують матеріал інших, дотичних предметів, і способом пізнавальної діяльності, якими є спостереження, мислення, мовлення[5].

Одним з напрямів інтегрування змісту предметів є проведення інтегрованих уроків. Інтегрований урок об'єднує блоки знань із різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуття учня, що дає змогу пізнавати певне явище різнобічно, досягти цілісності знань. Такий урок спрямований на розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах. Він забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу у їх взаємозв'язку та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування[3].

Інтегрований урок включає багатопланові об'єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах; широка палітра використання міжпредметних зв'язків при різнобічному розгляді однопланових об'єктів; своєрідна структура, методи, прийоми і засоби, які сприяють його організації і реалізації поставлених цілей/ Особливістю інтегрованих уроків є те, що учні на таких уроках не

гублять з поля зору вихідну проблему, а розширюють і поглиблюють коло пов'язаних із нею знань.

Матеріал чинних програм та підручників початкової школи дозволяє об'єднувати близькі за змістом теми, поняття з різних предметів для формування у школярів цілісного уявлення про явища, події, світ в цілому.

Отже, завдяки проведенню інтегрованих уроків в учнів початкових класів формуються не лише міцні знання з конкретного предмета, а й відбувається ознайомлення з такими філософськими категоріями, як «людина – природа», «людина – суспільство», «людина – світ».

Список використаних джерел

1. Беляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: навчально-методичний посібник / О. М. Біляєв. – К.: Генеза, 2005. – 180 с.
2. Вашуленко М. С. Інтегровані завдання з рідної мови й читання / М. С. Вашуленко // Початкова школа. 1994. – №6. – С.13 – 16.
3. Ілляш С. Інтегрований підхід до навчання у початковій школі, його цінність / С. Ілляш. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://drohobych.net/youngsc/AQGS/2013_6-2/pedagogy/57-65.pdf
4. Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. Н. С. Вегера – Тернопіль–Харків: Ранок, 2010. – 160 с.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи / О. Я. Савченко. – К.: Генеза, 1999. – 368 с.
6. Якименко С. І. Впровадження інтегрованої технології в освітній процес школи І ступеня / С. І. Якименко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_67/93.pdf

УДК 004.422.61

ЛУЖАНСЬКА Т. Ю.
ДЕРКАЧ В. Ю.
Мукачівський державний університет, Україна
КАМПО І. О.
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, Україна

РОЛЬ ТУРИЗМОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ

Туризм є багатограним явищем суспільного життя, динамічною світовою індустрією, розгалуженою соціальною системою, важливим чинником формування способу життя і задоволення потреб людини, що потребує наукового відображення. На сьогодні науковцями осмислено різні теоретичні та прикладні аспекти туризму.

У Манільській декларації зі світового туризму (1980 року) відзначено, що підготовка кадрів спеціалістів у галузі туристської індустрії має стати частиною навчання молоді, а запровадження науки про туризм до програм навчання молоді - важливим елементом освіти та виховання. У Заключній доповіді Всесвітньої конференції з вищої освіти ЮНЕСКО (Париж, 5-9 жовтня 1998 року), зазначалося, що будь-якій спільноті для розв'язання завдань ХХІ ст. необхідне забезпечення своєї інтелектуальної незалежності, набуття і застосування знань для підготовки та просування відповідальних, освічених громадян і кваліфікованих спеціалістів, без

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>